

گزارشی درباره‌وضعیت واحدهای تولیدی در شهر مرزی تایباد

چرخ تولید در تایباد کند می‌چرخد

گزارش کثومیان

واحدهای تولیدی و صنعتی به عنوان موتور محر که اقتصاد نقش موثری در ایجاد اشتغال ، افزایش درآمد و توسعه مناطق به خصوص مناطق محروم کشور و استان خراسان رضوی دارند. باتوجه به نام‌گذاری امسال به نام "تولید، پشتیبانی‌هاو مانع‌زدایی‌ها" در گفت وگویی با تعدادی از مدیران واحدهای تولیدی شهرستان مرزی تایباد به بررسی مشکلات و نیازهای واحدهای تولیدی این منطقه پرداختیم. به گزارش خراسان رضوی ، شهرستان مرزی تایباد در فاصله ۲۳۵کیلومتری مشهد واقع شده است ، این شهرستان بیش از ۱۳۰هزار نفر جمعیت دارد ، گمرک بین المللی دوغارون ، شهرک صنعتی مرزی ، منطقه ویژه اقتصادی ،پایانه مرزی و بازارچه مرزی آن باعث ایجاد فرصت برای اشتغال زایی در این شهرستان مرزی شده است ، هر چند شهرستان تایباد مستعد سرمایه‌گذاری‌واحدهای فعال اقتصادی به دلیل وجود قدیمی ترین گمرک و مرز کشور است و از زمان های گذشته در مسیر جاده ابریشم قرار داشته،اما مشکلات و موانع موجود بر سر راه واحدهای تولیدی و کار آفرینان باعث شده است که چرخ واحدهای تولیدی یا کند بچرخد یا از حرکت باز ایستد .

● **با یک سوم ظرفیت کاری کنیم**
 "حاجی‌پور" مدیر عامل واحد تولیدی پلاستیک

مستقر در شهرک صنعتی مرزی می گوید: تا وقتی که بانک ها ساز خودشان را بزنند ، چرخ تولید حرکت نمی کند و اگر هم تولیدی صورت بگیرد باید به بانک ها و ادارات دارایی ، مالیات پرداخت کنیم. وی می‌افزاید: یک‌سوم ظرفیت کار می‌کنیم و توان مالی برای توسعه طرح نداریم.

● **در دل های مدیر یک واحد تولیدی**
 مروی یکی دیگر از کارآفرینان تایبادی است که یک واحد تولیدی خوراک دام را که قبلا متعلق به یک تعاونی بوده فعال کرده است. وی می گوید: پس از ۱۵ سال خاک‌خوردن سرمایه یک کارخانه در شهرک صنعتی مرزی ، به دلیل این که این کارخانه متعلق به یک تعاونی بوده و تعاونی بدهی مالیاتی دارد ، حساب های این کارخانه مسدودو امکان فعالیت اقتصادی از ماسلب شده است. مروی می‌افزاید: مشکل را به دادستان شهر هم گفته ایم ، دنبال راهکار هستیم تا آن شاء... مشکل رفع شود. وی مانع دیگر بر سر راه تولید را تامین نشدن نهاده خام و کمبود نهاده های داندو می‌گوید: امسال به دلیل خشکسالی بی سابقه در شهرستان سهمیه نهاده های دامی در تایباد کم است و برای حل این مشکل عزم استانی و کشوری لازم است. "علیپور" یکی از فعالان اقتصادی منطقه تایباد می‌گوید: به دلیل موانع و مشکلات موجود بر سر راه کارآفرینان و نبود مدیریت واحد و متمرکز کردن مرز ، کارآفرینان و شرکت های مربوط از این که در مرز سرمایه گذاری کرده اند نا راضی هستند. وی خاطر نشان می‌کند: میلیاردها تومان برای

ساخت مخازن سوخت با استانداردهای مورد تایید هزینه کرده ایم اما به دلیل نگاه منفی به بخش خصوصی تمامی مخازن خالی و تانکرها با تمام خطرات زیر بار سوخت چندین روز در مرز معطل هستند ، در حالی که بهترین مخازن با استاندارد جهانی ساخته شده ، بدون استفاده در مرز مانده است و سرمایه ما در مرز خاک می‌خورد. مدیر یک واحد تولیدی در تایباد که خواست نامش مطرح نشود، می‌گوید: یک میلیارد تومان وام باقرارداد مشارکت بایکی از بانک‌های استان

توانسته ام تولید کنم، اگر بانک در همان زمان ۱۰۰ میلیون همراهی می‌کرد، مشکل حل می‌شد، متأسفانه بنده را زندان انداختند و هنوز هم مشکلم با بانک حل نشده است.

● **۱۷ واحد صنعتی نیمه‌فعال و تعطیل در تایباد**
 "کریمی" رئیس اداره صنعت ، معدن و تجارت تایباد مهم ترین مشکلات واحدهای صنعتی را مشکلات بانکی ، پرونده های مطرح شده در محاکم قضایی ، کمبود نقدینگی و قوانین و مقررات دست و پاگیر در مراحل مختلف تولید می‌داند و می‌گوید: استعداد های بالقوه ای در بخش صنعت وجود دارد که این موانع، مانع فعالیت کامل و با ظرفیت ۱۰۰ درصدی واحدها برای فعالیت می‌شود. وی می‌افزاید: دستگاه های متفاوت نظارتی و ریسک بالای نوسانات قیمت ، مانع سرمایه گذاری و تکمیل ظرفیت واحدهای تولیدی است که نیاز به چاره اندیشی جامع دارد. رئیس صنعت ، معدن و تجارت تایباد با اعلام این که ۴۶ واحد صنعتی و هفت معدن ثبت شده با اشتغال بیش از ۴۰۰ نفر در تایباد وجود دارد، می‌گوید: در تایباد از هفت معدن سه معدن غیر فعال و ۱۷ واحد صنعتی نیمه فعال و تعطیل است و همه مسئولان باید تلاش کنند موانع تولید رفع شود.

● **معضل نوسان قیمت ها**
 "اعضادای" مدیر جهاد کشاورزی تایباد هم با بیان این که امسال در بخش کشاورزی و دامپروری ، تولید کنندگان شهرستان به دلیل

عشایر کلات را به دو هزار و ۷۰۰ خانوار خواهد رساند و طبیعتا تحول بزرگی در زندگی این دامداران در فعالیت های مختلفی که در حوزه دام سبک و... دارند صورت خواهد گرفت.

رئیس کمیسیون اصل ۹۰ کشور با این توضیح که سابق بر این چون هیچ امتیازی به عشایر داده نمی‌شد، دامداران رغبتی برای تحت پوشش قرار گرفتن در این سازمان نداشتند، می‌گوید: قبلا

در قانون برنامه پنجم یک جا عنوان عشایر وجود داشت اما در قانون برنامه ششم ما ۱۷ جا برای عشایر حکم گرفتیم و عنوان عشایر را ذکر کردیم که این باعث شد هم در خصوص تسهیلاتی که به عشایر داده می‌شود و هم امتیازات ویژه ای که خدمات بیشتری را به عشایر نسبت به ساکنان روستا می‌دهند؛ ارزش افزوده داشته باشیم و در واقع همین موضوع دلیل مقاومت سازمان آمار برای ثبت آمار جدید عشایر است چرا که تاکید بر این است که این خدمات مجوز ورود افراد غیر عشایر به این سازمان نشود و خدمات محدود سازمان عشایر برای این قشر زحمتش حفظ شود. وی تصریح می‌کند: ما هم به این موضوع معتقد هستیم و سازمان آمار هم اعلام کردیم که راضی نیستیم حتی یک نفر که جزو عشایر نیست در این آمار قرار بگیرد همچنان که راضی نیستیم عشایر ما حتی یک نفر بیرون از این دایره قرار بگیرند.

نماینده مردم کلات در مجلس می‌افزاید: ما حتماً برنامه‌های زیادی را در خصوص فعالیت های عشایر داریم و من امید دارم و تلاش به این سمت

است که روزی تاخیر در رسیدن به خدمات عشایر کلات جبران شود. وی ادامه می‌دهد: از صنایع دستی عشایر حمایت خواهیم کرد و در خصوص دام های سبک و محصولاتشان، زمین های شیداری که می‌تواند در اختیار عشایر قرار بگیرد تا آن ها بتوانند علاوه بر دامداری، در زمینه داروهای گیاهی و مشابه آن نیز فعالیت داشته باشند تمام تلاش خود را خواهیم کرد تا فرزندان عشایر در عین داشتن تحصیلات در مقاطع بالا

اعم از کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکترا در همین خانواده عشایر بمانندو افتخار کنند به این که خودشان و فرزندان شان راه آباد و آبادان را ادامه می‌دهند.

نماینده مردم کلات در مجلس خاطر نشان می‌کند: کلات، شهرستان مرزی با وسعت سه هزار و ۵۰۰ و ۱۸ هزار کیلومتر مربع است که دسترسی به تمام نقاط آن با توجه به ارتفاعات و شکل جغرافیایی اش برای نیروهای نظامی و امنیتی مهیا نیست پس با وجود این عشایر غیور و دامدارهای ما هستند که در تمام سطح منطقه و گذرگاه های غیر قابل دسترس و غیر قابل تردد پخش شده اند و دلیل پایدار ماندن امنیت در اقصی نقاط این منطقه مرزی هستند و این می‌تواند مهم ترین دلیل ارج نهادن و حفظ جمعیت عشایری مان بوده و باشد.

در گفت وگوباتعدادی از خانواده‌های عشایر کلات ومسئولان مطرح شد

عشایر کلات پنجه در پنجه مشکلات

نظیری است ،می‌افزاید: ما در طول سال به دلیل اختلاف ارتفاع از ۴۵۰ متر تا ۳۱۰۰ متر از سطح دریا ، در مناطق مختلف شهرستان هم منطقه ییلاقی داریم و هم آب و هوای قشلاقی. در نتیجه دامداران و عشایر ما مجبور نیستند برای کوچ همچون عشایر دیگر، مسیر های چند صد کیلومتری و چند هزار کیلومتری را طی کنند و در همین شهرستان به ییلاق و قشلاق می‌پردازند. عطار تاکید می‌کند: از طرفی با این که شهرستان از آب فراوان بر خوردار است اما به دلیل کمبود زمین های مسطح در این جا کشاورزی فقط به صورت دیم و محدود انجام می‌شود که جواب گوی تغذیه دام در طول سال نیست به همین دلیل روستاییان ما این ییلاق و قشلاق را برای تامین علوفه دام در تمام روستاها انجام می‌دهند. رئیس جهاد کشاورزی کلات می‌گوید: به دلیل این که هیچ امکاناتی برای این دامدار ها مهیا نبوده است به اجبار در روستاها ساکن شده اند، همانند روستای چنار که ۱۷ محله دامداری دارد اما مردم این روستا به اجبار برای استفاده از مراتع، دامشان در بیرون از روستا و در حال کوچ است و خودشان به دلیل نبود امکانات اولیه در محله ها، ساکن روستا هستند اما برای تهیه مایحتاج خود و دام هایشان باید در حال رفت و آمد هستند. وی تاکید می‌کند: صرف نظر از هزینه و مشقت موجود، خطرانی که این دامداران و خانواده هایشان را در این رفت و آمد ها تهدید می‌کند قابل توجه است و امیدواریم این عشایر زحمتکش در جامعه عشایری قرار بگیرند تا بتوانند حداقل از خدماتی که در این حوزه وجود دارد استفاده کنند.

مردم این شهرستان بر پایه دامداری است و یکی از وجه تمایزات ما نسبت به دیگر شهرستان های استان همین معیشت ماست. وی با تاکید بر این که ۸۰ درصد مردم ما دامدار هستند، می‌گوید دامداران ما زمان های گذشته کوچ می‌کردند و این موضوع جدیدی نیست. وی می‌افزاید: متأسفانه به دلیل غفلتی که در گذشته در وقت مقرر آمارگیری صورت گرفته آماری از این عشایر به ثبت نرسیده و این موضوع امروز باعث تضعیف حقوق عشایر کلاتی شده است. ناصری ادامه می‌دهد: هم اکنون در شهرستان ۶۰ محله دامداری داریم که این ها هیچ گونه متولی ندارند و تلاش ما این است که تکلیف این دامدار های مشخص شود، یعنی آن هایی که سه ویژگی کوچ نشینی، طایفه و گذران معیشت بر اساس دام را دارند؛ عشایر شناخته شوند و دامدارانی که یکی از این شروط را ندارند روستایی شناخته شوند و متولی داشته باشند تا بتوانند خدمات روستایی را دریافت کنند.

● **۵ درصد از گوشت استان را تامین می‌کنیم**
 "وحید عطار" رئیس جهاد کشاورزی شهرستان کلات با بیان این که هم اکنون ۵ درصد گوشت استان را تامین می‌کنیم و در این زمینه دارای رتبه هستیم و حرفی برای گفتن داریم ،تصریح می‌کند: نه تنها امرار معاش مردم شهرستان کلات بر پایه دام است که حتی کشاورزی که در شهرستان انجام می‌شود از الگوی کشت گرفته تا برداشت محصول، برای تغذیه دام و استفاده در صنعت دامداری بوده است. وی با بیان این که کلات دارای توپوگرافی و اقلیم خاص و کم

هستند که فصل سر در ادر قشلاق به سر می‌برندو تابستان به محله‌های دامداری قره سو، بیسمات، امبیزک و دمانه کوچ می‌کنند و در بعضی از سال ها که خشکسالی می‌شود به اطراف کوه های سرخس و هزار مسجد که علف بهتری دارد نقل مکان می‌کنند. او توضیح می‌دهد: عشایر کلاتی معمولاً هشت ماه از سال را در رفت و آمد و کوچ هستند و فقط دوتا سه ماه را که ایش و جمع‌آوری لبنیات در کار نیست برای جمع‌آوری آذوقه و مایحتاج بقیه سال در کلات می‌گذرانند که البته همین سه ماه را نیز دام هایشان توسط چوپان ها مدام در حال کوچ و بیابان گردی هستند.

● **معضل ترک تحصیل**
 حاج حسن بیشترین مشکل عشایر را تحصیلات فرزندان آن ها به خصوص در مقطع ابتدایی، آذوقه دام، آب شرب ، سهمیه آرد و نفت و جاده مواصلاتی می‌داند و تصریح می‌کند که چون هشت ماه از سال را در بیرون شهرستان و در دامن طبیعت به سر می‌بریم، ۹۹ درصد از دخترانمان به اجبار از تحصیل محروم می‌شوند و تقریبا ۷۵ درصد پسر ها نیز اگر قوم و خویش یا آشنایی در شهر نداشته باشند که پیش آن ها بمانند مجبورند ترک تحصیل کنند.

● **عشایر کلات متولی ندارند**
 "مهدی ناصری" فرماندار شهرستان کلات با بیان این که عشایر کلات متولی ندارند و از نداشتن این که عشایری رنج می‌برند، خاطر نشان می‌کند: زندگی مردم شهرستان کلات بر مبنای دامداری گذاشته شده یعنی عمده معیشت اقتصادی

گزارش بهبودی

عشایر به عنوان یکی از زحمتکش ترین قشر های جامعه نقش قابل توجهی در توسعه دامپروری و تولید گوشت قرمز دارند . بخشی از عشایر شهرستان کلات به دلیل مشکلاتی در گذشته از کد عشایری بر خوردار نشدند و از مزایا و کمک هایی که به این قشر زحمتکش شده است محروم مانده اند . در این گزارش در گفت وگوباخانواده های عشایری کلات ومسئولان به مشکلات این قشر زحمتکش می‌پردازیم. به گزارش خراسان رضوی ، اردیبهشت جای جای کوه ها و تپه های شهرستان کلات تبدیل به منظره ای زیبا و بی بدیل می‌شود فقط کافی است یک سفر به کلات بروید تا مخمل سبز بهار و عطر علفزار از یک سو و طعم و بوی فطیر مسکه و قورمه و لبنیات عشایری از سویی دیگر خاطره ای برایتان بسازد که هر وقت به یادش می‌افتید لیخند بر لبانتان بنشیند.

سال هاست که منطقه کلات به داشتن محصولات مرغوبی نظیر گردو، برنج، روغن زرد عشایری، کره، پنیر و لبنیات شهرت یافته است. کلات تنها شهرستانی است که ۸۰ درصد از جمعیت ۴۰ هزار نفری آن را دامداران تشکیل می‌دهند اما به جز ۷۵ خانوار از عشایر، بقیه آن ها کد عشایری ندارند.

● **هیچ خدماتی در یافت نمی‌کنیم**
 "حاج پولاد قره خانی" بزرگ طایفه قره خان در بند است که همه عمر ۸۲ ساله خود را صرف دامداری کرده و به پسرانش نیز آموخته است و از همین راه کسب روزی حلال می‌کند. او می‌گوید: کردهای منطقه در بند کلات، حدود ۲۰۰ خانوار هستند که عشیره شان به ایلات زعفرانلو، صوفیانلو، براوانلو و قراخانلو بر می‌گردد. ریش سفید دانای عشایر تشریح می‌کند که هر سال از اواخر شهریور و مهر به منطقه مرزی معروف به چلاق که خوش آب و علف است کوچ و تا اردیبهشت سال بعد در همان جاتراق می‌کنند و مجدداً آخر خرداد به اطراف کوه های قره سو که منطقه ای معروف به امبیزک یا دمانه (دامنه) و سر سبز است نقل مکان می‌کنند. طایفه وی ۲۰ خانوار از آن ۲۰۰ خانوار را شامل می‌شوند. حاج پولاد با بیان این که ۲۰۰ خانوار دربندی حدود ۱۵ تا ۲۰ هزار دام سبک شهرستان را پرورش می‌دهند، می‌افزاید: به این دلیل که تحت پوشش اداره عشایری نیستیم، هیچ گونه خدماتی چه از نظر دام پزشکی و چه تامین علوفه دامی و آب آشامیدنی و امکانات اولیه زندگی را دریافت نمی‌کنیم. "حاج حسن پروانه" نیز که از دامداران بزرگ کلات است، می‌گوید: طایفه ما از صوفیانلوه‌ها